

## Mulige tiltag for at mindske omfanget af markskader forårsaget af kronvildt

### Indstilling til Vildtforvaltningsrådet:

Dansk Landbrug skal hermed opfordre til, at Vildtforvaltningsrådet støtter muligheden for at opnå dispensation til etablering af velgødede vildtagre på brakmarker samt støtter muligheden for, at vildtagre vil kunne tillægges et kvælstofbehov, således at arealerne tæller med ved beregning af ejendommens kvælstofkvote og kan gødes med afgiftsfri gødning.

Endvidere vil Dansk Landbrug opfordre til, at Vildtforvaltningsrådet støtter, at der igangsættes forsøg på området, således at der opnås tilstrækkelig viden om, hvordan etablering af vildtagre skal ske, for at sikre den bedst mulige effekt mht. til afværgning af markskader forårsaget af kornvildt.

### Baggrund

Vildtforvaltningsrådet har tidligere i forbindelse med behandlingen af Forvaltningsplan for kronvildt drøftet muligheden for at løse de konflikter, der vil opstå mellem krondyr og jordbrugserhvervene ved en øget bestand af kronvildt.

I den forbindelse var der enighed i Vildtforvaltningsrådet om, at mere natur koster penge, og at det er en opgave for det offentlige at kompensere jordbrugere, der rammes særligt hårdt af en øget kronvildtbestand.

På denne baggrund har Vildtforvaltningsrådet tidligere været i dialog med den nuværende og den forhenværende miljøminister om etablering af aflastningsområder for vildtet. Rådet foreslog blandt andet, at sådanne områder kunne etableres hos private jordbrugere gennem dyrkningsaftaler, hvor det offentlige kompenserer landmænd for det aktuelle tab i indtægt jf. fx MVJ-aftaler. Der var dog ikke lydhørhed hos de pågældende ministre for etablering af sådanne ordninger.

Den manglende mulighed for at kompensere berørte jordbrugere er en af årsagerne til, at arbejdet med forvaltningsplanen for kronvildt er sat i bero.

Vildtforvaltningsrådet har også drøftet andre værktøjer til imødegåelse af de stigende problemer med markskader. Dette omfatter udvikling og anvendelse af nye metoder til bortskræmning samt mulighed for udvidet regulering af krondyr (kronhind og kalv).

Set i lyset af dette må det forventes, at Vildtforvaltningsrådet vil være interesseret i at drøfte andre værktøjer, der vil kunne være med til at mindske omfanget af markskader.

### Forslag til tiltag på udtagne arealer

Landsudvalget for Planteavl har henvendt sig til Dansk Landbrug med et forslag til en ordning der skal forbygge skader på landbrugsafgrøder gennem etablering af velgødede vildtagre - evt. på udtagne arealer.

Mulighederne i en sådan ordning er beskrevet i vedlagte notat fra Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret|Planteavl.

Det vurderes af flere med stor erfaring på områder, at etablering af arealer med en for kronvildtet attraktiv afgrøde, vil kunne mindske antallet af skader på deciderede landbrugsarealer i omdrift. Det er dog en forudsætning at sådanne arealer er velgødede, da kronvildtet foretrækker føde med et højt proteinindhold.

I den forbindelse vil der være oplagt at kunne etablere sådanne attraktive velgødede afgrøder på udtagne arealer.

### **Gældende regler**

Området er reguleret af en række forskellige regelsæt, som kort gennemgås nedenfor:

#### *Udtagne arealer*

Udtagne arealer kan anvendes til enten brak eller nonfood. Udtagne arealer, der ikke anvendes til nonfood, må efter de gældende regler ikke gødes. Vildtfodring opfattes ikke som nonfood.

I brakmarker må der etableres op til 6 meter brede vildtstriber, der kan tilsås med vildtvenlige plantearter. Endvidere er det tilladt i perioderne 1.-30. september og 15. april - 31. maj at iså vildt- og bivenlige arter efter nærmere definerede retningslinjer for udsædsmængde, der skal sikre, at brakmarkerne ikke får karakter af egentlige landbrugsafgrøder. Hverken vildtstriberne eller arealer med isåede vildt- og bivenlige afgrøder må gødes.

#### *Vildtagre på ikke-udtagne arealer*

På ikke udtagne arealer må frit der etableres vildtagre, der er arealer, der udelukkende dyrkes med henblik på jagt og vildtpleje. Sådanne vildtagre har ingen kvælstofkvote, hvilket betyder, at man ved beregning af ejendommens afgiftsfrie kvælstofkvote ikke kan tillægge en sådan mark noget kvælstofbehov.

Som en undtagelse fra de generelle regler om kvælstofkvoter er det muligt at anvende afgiftsbelagt gødning på sådanne vildtagre. Den mængde kvælstof der anvendes til vildtagre, tæller ikke med i ejendommens gødningsregnskab. Der må på vildtagre kun anvendes handelsgødning og ikke husdyrgødning.

### **Behov for ændring af reglerne**

I mange tilfælde vil det være mest hensigtsmæssigt at få mulighed for at etablere velgødede vildtagre på udtagne arealer (brak), da dette ikke vil betyde en nedgang i indtægten fra det dyrkede areal i omdrift.

Dette vil kræve en ændring af de gældende regler for udtagne arealer således, at der skal gives mulighed for at anvende gødning på brakarealerne.

Mht. til reglerne om kvælstofnormer vil der være behov for følgende ændringer:

1. Der bør være mulighed for at anvende afgiftsfrit kvælstof på vildtagre - hvad enten de er placeret på udtagne arealer eller på deciderede landbrugsarealer i omdrift.
2. Dette vil forudsætte, at vildtagre kan tillægges et kvælstofbehov, således at arealerne tæller med ved beregning af ejendommens kvælstofkvote.

### **Forudsætning for opnåelse af dispensationer**

De ovenfor skitserede muligheder for etablering af attraktive vildtagre skal kunne opnås som dispensationer fra gældende regler i tilfælde, hvor der er et beviseligt problem med markskader forårsaget af kronvildt.

For at en sådan dispensation skal kunne opnås, vil det kræve, at problemerne med kronvildtskader er veldokumenterede og forinden søgt løst fx i samarbejde med vildtkonsulenten fra det lokale statsskovdistrikt gennem afværgeforanstaltninger m.v.

Ansøgning af dispensation skal ske via det lokale statsskovdistrikt, der siger god for det reelle behov for dispensation og godkender omfanget af de vildtagre, der ønskes etableret.

For at en sådan dispensationsordning kan være fagligt velbegrundet, er der behov for, at der gennemføres forsøg på området, således at der skabes et overblik over:

- effekten af etableringen af vildtagre
- placering og størrelse af vildtagrene
- afgrødevalg
- behovet for tilførsel af gødning til vildtagrene ud fra afgrødevalg og jordtype m.v.

Behovet for forsøg beskrives i vedlagte notat fra Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret i samarbejde med DMU, Kalø.

Endvidere må det forudsættes, at hvis der opnås dispensation til dyrkning af velgødede vildtagre, må krondyrene på et sådan areal ikke bortskræmmes eller reguleres / jages.

Det kan endvidere drøftes, om der på ny skal tilvejebringes en mulighed for at opnå tilskud til etablering af sådanne marker jf. Vildtforvaltningsrådets tidligere drøftelser om etablering af aflastningsområder gennem dyrkningsaftaler. Dette vil især være aktuelt, hvis vildtagrene etableres på ikke-udtagne arealer, hvor der vil være tale om, at dyrkningen af vildtageren træder i stedet for dyrkning af en almindelig landbrugsafgrøde.